

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש טז טבת תשע"ג: הדלקת נרות: ירושלים 08: תל-אביב: 22: 4: חיפה: 11: 4: מוצאי שבת: ירושלים: 26: 5: תל-אביב: 23: 5: ר"ת: 01: 6:

פרשת ויחי

החזקת לומדי תורה

"היכן שיש לימוד תורה צריך לסייע..."

סיפר הגאון רבי אריה פינקל שליט"א: בזמן שכיחן זקני הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל בראשות ישיבת מיר, היה לו תלמיד בשם רבי שמשון רפאל וייס זצ"ל, שכיחן בכמה שררות רבניות באמריקה. הוא היה ידיד נאמן לישיבה עד שכובד בתואר "נשיא הישיבה". הוא היה מסור באופן בלתי רגיל לישיבה.

כאשר רבי אליעזר יהודה היה שרוי במצוקה כספית כל שהיא, היה מתקשר לרבי שמשון רפאל. וכשהלה הרים את האפרכסת, אמר לו רבי אליעזר יהודה "שלום!" וניתק מיד. היה די בכך כדי שרבי שמשון רפאל יבין שעליו לגייס כספים לישיבה.

יום אחד הגיע רבי שמשון רפאל לישיבה, ובאמתחתו סכום נאה למען החזקת הישיבה. כשנכנס לחדר ראה שרבי אליעזר יהודה יושב ונושא ונותן בלימוד עם יהודי ירושלמי בר-אוריין. הניח רבי שמשון רפאל את מעטפת הכסף על השולחן. והנה ראה רבי שמשון רפאל את רבי אליעזר יהודה נוטל מחפסת הכסף ומעניק ליהודי הירושלמי. כשיצא היהודי, לא הסתיר את פליאתו מרבו: "מדוע נתן מהכסף ליהודי פרטי?!"

תקע בו רבי אליעזר יהודה מבט נוקב ואמר לו בתוכחה: "וכי כך לימדתי אתכם?!"

אצלינו אין "מיינע תורה" [=תורה של] היכן שיש תורה צריך לסייע... והעיד רבי שמשון רפאל על עצמו שדברי תוכחה אלו שיצאו מליבת נפשו של רבי אליעזר יהודה, חדרו לעצמותיו והותירו רישומם כל הימים.

מתוך מאמר

זכות גדולה לסייע ולתמוך בתלמידי חכמים שמקדישים עצמם ללימוד התורה בלבד!

נלמד מהפסוק: "זבולן לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות..."
יששכר חמור גרם" (פרק מט-יג, יד).

ופירש רש"י: שהיה זבולן עוסק בפרקמטיא וממציא מזון לשבט יששכר (תנחומא) והם עוסקים בתורה. הוא שאמר משה (דברים לג) שמח זבולן בצאתך ויששכר באוהלך, זבולן יוצא בפרקמטיא ויששכר עוסק בתורה באהלים.

נשאל הגאון רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל: מה דינו של "יששכר" הלומד תורה, ומקבל תמיכה מ"זבולן". לכאורה אינו לומד לשם שמים! והשיב רבי חיים: אדרבה, אם עינו צרה ליתן חלק מלימודו לאחר, מראה בזה שרוצה ליטול שכר התורה לעצמו ולמעט רצון הבורא כדי לעשות רק רצון עצמו. אבל צריך שתהא מטרתו ורצונו לעשות רצון הבורא, ומיניה יתקלס עילאה. ואם לא יקבל השכר מזבולן לא יוכל ללמוד אלא רק חצי יום. ואם יקבל, יוכל ללמוד כל היום ועייז יבוא נחת רוח להקב"ה שלומד יום שלם ולא חצי יום.

עד כמה נשגבה מעלת מחזיקי התורה, נלמד בדבריו המאלפים של הגה"צ רבי חיים פלאגי זצ"ל (בתוכחת חיים - ויגש) וכה כתב: יחזיק התורה ולומדיה הרבה מאד, בין בגופו בין בממונו, תמיד כל הימים! ולא רק כאשר הוא עם הארץ שאינו יודע לקרוא בתורה כלל, אלא אפילו הוא יודע לקרות בתורה, מכל מקום כל שאין לו פנאי ללמוד מחמת טרדת סחורותיו ומזונותיו, בזה שמחזיק בידי תלמידי חכמים הלומדים בסבתו, נחשב כאילו הוא בעצמו לומד. דהכי קיימא לן בכל התורה כולה: "גדול המעשה יותר מן העושה".

גם הגר"י קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל, הפליג בגודל מעלת החזקת תורה באיגרותיו (קריינא דאיגרותא-מב) וכה כתב: "אכתוב איזו מילין בדבר גודל קדושת ענין החזקת התורה ולומדיה, כי לא כימים הראשונים הימים האלה בדורינו הלזה דור יתום והרוס בעוה"ר. כי בעוה"ר היהדות בוער ונדרס מכל צד רח"ל, ומתברכים בלבבם כי בשרירות לבם ילכו ואין אומר השב. ולכבודו של הקב"ה כביכול ותורתו הקדושה אין איש שם על לב..."

"וההצלחה היחידה שיש עדיין בידינו לכבות את שריפת התורה היא הישיבות והכוללים, שתלמיד שנתן מבחר שנות נעוריו ללימוד התורה נחקק היהדות בלבבו להמשיך שרשרת היהדות לו ולבניו. ובוודאי בזמננו אין לך דבר גדול וקדוש יותר מהחזקת הישיבות והכוללים. והתומך בהם נקרא אוהבו וידידו של הקב"ה וזכותו רב ועצום מאד שאין לשער.

עלון "איש לרעהו" פרשת ויחי הוקדש לעילוי נשמת
ר' יצחק בן אהרן זאב הכהן ז"ל

נלב"ע יז טבת תשס"ט

ת . נ . צ . ב . ה .

מצוה לגמול חסד עם המתים ולטפל בצרכי קבורתם!

נלמד מהפסוק: "ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים" (פרק מז-כט)

ופירש רש"י: חסד שעושים עם המתים הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול. עכ"ל. וחז"ל דרשו: וכי יש חסד של שקר שהוא אומר חסד ואמת? אלא כך אמר לו יעקב ליוסף: אם תעשה עמי חסד אחר מיתתי הוא חסד של אמת. (תנחומא).

וידועה הקושיה: הרי יעקב גמל ליוסף על החסד שעשה עמו וטרח בקבורתו, שהרי נתן לו את העיר שכם (כמובא להלן מ"ח-כב וברש"י) ואם כן מדוע קרא לזה יעקב "חסד של אמת" שאינו מצפה לתשלום גמול!?

ותירץ הגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל (בספרו **דעת שרגא**) שאמנם יעקב נתן גמול ליוסף אבל לא גילה ליוסף עכשיו אודות הגמול שיתן לו, זאת כדי שיוסף יקבל על עצמו לעשות את החסד הזה בשלימות, מבלי לצפות לגמול. נמצא שהחסד כפי שעשה יוסף היה אכן חסד של אמת.

עוד מוסיף הגר"ש: - הטעם שרצה יעקב שיוסף יטפל בקבורתו, לא היה זה רק כדי שיוסף יזכה במצוה, אלא זה היה בעיקר לזכותו של יעקב אבינו. כי ענין הקבורה משפיע בזיכוד חומר האדם כאמרת חז"ל (ברכות ח.). "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא" - זו קבורה. והקשה **המהרש"א**: למה צריך להתפלל לזכות לקבורה והרי את כל אחד מישראל קוברים?

אלא נראה שהתפלה איננה על עצם הקבורה, כי אכן אין צורך להתפלל שיקברו אותו, אלא התפלה היא על איכות הקבורה, שיזכה האדם שיתקיים בו על ידי הקבורה כל התיקונים התלויים בו לגוף ולנשמה.

ומכיון שכך, הרי אינה דומה קבורה שנעשית על ידי מתעסקים שכוונתם טהורה וזכה, לקבורה שנעשית ע"י אנשים שיש להם פניות ונגיעות וכדומה. כי הקבורה שנעשית בכוונה טהורה וזכה, כוחה רב בזיכוד לגוף ולנשמה. לפיכך רצה יעקב אבינו שקבורתו תתבצע דוקא על ידי יוסף, ותהיה נעשית לגמרי בתכלית הנקיית. ולמרות שגילה לו בסוף שהוא נתן לו את שכם בתור תשלום, אבל העיקר תלוי ברושם הראשון, ואם הראשית של יוסף היתה טהורה ונקיה מנגיעות ורצון לתשלום, הרי כל מה שיעשה אח"כ סובב על ציר זה.

מקום הראוי לקבורה

מעשה באחת מהעיירות באירופה שנפטר שם המרא דאתרא לבית עולמו, והתעוררה שאלה גדולה היכן יביאוהו לקבורה, מאחר שלא היה שם לשומרי תורה ומצוות "בית החיים" משלהם. היה במקום רק בית קברות של קהילה אחרת, אשר חלק מחבריה אינם שומרי תורה ומצוות רח"ל.

פנו היראים להתייעץ עם הגאון רבי **משה סולובייצ'יק זצ"ל**, ותשובתו היתה שאם יש אפשרות לסדר עכשיו חלקה נפרדת בבית הקברות, מוטב. כי הרב היה גברא רבה ובקהילתו העריצוהו מאד, ובכך יוכלו להשתטח ולהתפלל על קברו. אך אם לא יתאפשר הדבר, אין לקוברו בשום אופן בין מחללי שבת.

לבסוף סידרו לכבודו שביל מיוחד, להפריד בין קברו לשאר הקברות ושם הביאוהו למנוחת עולמים. בעת הלוייתו השתתף גם רבי משה, ולאחר הקבורה כאשר עזבו כולם את "בית החיים", ראוהו חוזר על עקבותיו ומוודא שאכן הכל נעשה כהלכה.

והאיש משה

סבר פנים יפות

לקבל כל אדם בסבר פנים יפות - בשמחה ובהארת פנים!

נלמד מהפסוק: "ולבן שינים מחלב" (פרק מט-יב)

למדו מכאן חז"ל: "גדול המלבין שינים לחברו יותר ממשקו חלב שנאמר "ולבן שינים מחלב" - את תקרי "ולבן שינים" אלא "ולבין שיניים" (כתובות קיא.). עוד דרשו חז"ל: "ולבן שינים מחלב" - כשהוא צוחק שיניו נראין, כלומר גם טוב לו לאורח הפנים היפות שהאכסנאי עושה לו, מחלב שהוא נתן לו, לפי שהאורח בוש, וירא הוא לאכול כשמראין לו פנים זועפות (תנחומא ישן - בראשית).

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל אמר בשיחותיו כי לשון התנא במשנה (אבות פ"א טו) "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות" בא ללמדנו שיש לחייך לכל אדם גם לאלו שלא נעים לחייך אליהם. וזה בא לרבות המלה "כל". שהרי לחייך לאדם שמח וטוב לב, או לאדם שנהנים לפגוש, אין בכך כל חידוש. אבל לחייך לכל אדם ואדם. גם לזה שפניו תמוצות או לאדם שהוא בעל גאווה, את זה בא התנא לרבות. (באומרו "את כל האדם") [נוסף, שמה שנאמר "כל האדם" ולא "כל אדם" ללמדנו, שאם נביט על האדם "כולו" בהכרח שנמצא בו גם מעלות שמצדיקות חיוך כלפיו]

ומוסיף הרב מילר ש"בסבר פנים יפות" ישנם ג' ענינים: "סבר" "פנים" "יפות". ראשית צריך לקבל כל אדם עם "פנים", פשוטו כמשמעו, חזית הפנים, ולא להפנות גב. אם נכנס אורח לביתו, והוא יושב וגבו לפתח, עליו להסתובב ולהראות לאורח את פניו. שנית "סבר" שהוא לשון סברא. צריך להיות מסר על פניו. מסר של פנים יפות. של הארת פנים.

ומצויו אנו ללכת בדרכיו של הקב"ה ולהדבק במדותיו. אחת ממדותיו של הקב"ה הוא "הארת פנים" וכמשי"כ (במדבר ו-כה) "יאר ה' פניו אליך". וכשהקב"ה מאיר פנים לאדם, הרי זו ברכה והצלחה עבורו. וכמו שאנו מזכירים בתפלת שמונה עשרה "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים וכו' כלומר: כשהיה עת רצון של הארת פנים, קיבלנו את התורה. הרי שהארת פנים של הקב"ה מביאה ברכה.

וכן כתב בספר **תומר דבורה** (בפרק ב' במדה השביעית): פניו תהיינה מאירות תמיד ומקבל כל אדם בסבר פנים יפות, שכן בכבוד עליון נאמר (משלי טז-טו) "באור פני מלך חיים". וכשם שהארת פני הבורא מביאה ברכה לאדם כן הארת פניו של כל אדם נותנת ברכה, וכפי שאמרו חז"ל "המלבין שינים לחברו יותר ממשקו חלב".

לא להראות כמו רשע...

סיפר הגאון רבי זבולן גרז זצ"ל: "נכנסתי אל מעונו של **הסבא מסלבדקה** כדי לשוחח עמו על דבר-מה. והנה הסבא פונה אלי בתמיחה גדולה: "למה אתה נראה כמו רשע?!" עמדתי נבוך עד מאד כי לא ידעתי במה דברים אמורים, הרחורים נוגים עלו ברעיוני, מה מצא בי הסבא עוול עד שראה בי דמות של רשע.

אך מיד קטע הסבא מסלבדקה את מחשבותי ופירש את דבריו, בשאלה נוספת: "איפה המאור פנים שלך?"

הבנתי - סיים רבי זבולן - מאי משמע רשע במשנתו של הסבא, וקבלתי על עצמי מכאן ואילך להיות תמיד מאיר פנים לכל!"

ר' הירש

החוטא לחברו צריך לפייסו ולבקש מחילתו!

נלמד מהפסוק: "ויראו אחי יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל הרעה אשר גמלנו אותו ויעזו אל יוסף לאמר... אנא שא נא פשע אחיך וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא נא לפשע..." (פרק נ-טו, טז, יז)

ופירש רש"י (מהמד"ר): "מהו ויראו? הכירו במיתתו אצל יוסף, שהיו רגילים לסעוד על שולחנו של יוסף והיה מקרבן בשביל כבוד אביו, ומשמת יעקב לא קרבן". [ובתנחומא איתא: מה ראו שפחדו? ראו בעת שחזרו מקבורת אביהם שמברך על הנס שנעשה לו בבור שהשליכוהו בתוכו].

ידועה ההלכה שהחוטא לחברו אינו צריך לפייסו יותר משלוש פעמים! ובגמרא לומדים זאת מהנאמר אצל אחי יוסף כשבאו לפייס את יוסף: "אנא שא נא... ועתה שא נא". הרי מפורש בפסוק שביקשו ג' פעמים בלבד. ומכאן לומדים לחובת הפיוס בכל עבירות שבין אדם לחברו.

ותמה על כך **המהרש"א**: מנין לחז"ל ללמוד מהפסוק שאין צריך לבקש יותר מג' פעמים, הרי יתכן שמה שהשבטים ביקשו רק שלוש פעמים הוא משום שיוסף נתפייס ומחל להם אחרי הפעם השלישית, ולכן לא הוצרכו להוסיף ולבקש עוד. אבל בעלמא כשמסרב אדם למחול, מנין לנו שאין צורך להמשיך ולהרבות בבקשת מחילה ופיוס עד שיתרצה וימחל!?

מצינו שתי אפשרויות לתרץ שאלה זו: **(א)** לדעת המהרש"א, נתרצה ונתפייס יוסף מיד עם בקשת המחילה בפעם הראשונה. ואם בכל זאת כתבה התורה לשון פיוס ג' פעמים, אין זאת אלא כדי ללמדנו שאין צריך לבקש יותר מג' פעמים.

וכדברי המהרש"א שיוסף מחל לאחיו כבר כתב **רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים-יא)**: "אין חסיד אלא מי שעובר על מדותיו כשבאין בני אדם אשר חטאו לו ועתה החוטאים ומבקשים מחילה ממנו... ומוחל להם בלב שלם... וכן בני יעקב כשחטאו ליוסף מחל להם ולא שילם להם כגמולם.

אפשרות (ב) יוסף לא מחל להם גם אחרי שביקשו שלוש פעמים. ואם למרות זאת לא מוזכר בפסוק יותר מג' פעמים, הרי ראייה מכאן שאין צריך לבקש יותר.

דעה זו תואמת לדברי **רבינו בחיי ז"ל** שכתב, שאמנם אחי יוסף ביקשו ממנו מחילה, אך לא ביאר הכתוב שמחל להם וכו' וא"כ מתו בעונשם בלי מחילתו ומכיון שאי אפשר להתכפר אלא רק במחילתו על כן הוצרך העונש להפקד אחר זמן בעשרה הרוגי מלכות.

ואכן מובא להדיא במדרש שוחר טוב (משלי סא): אמר רבי יהושע בן לוי לא נמשכו עשרה הרוגי מלכות אלא בחטא מכירתו של יוסף. רבי אבין אמר בכל דור עדיין החטא קיים.

ואולם עדיין צ"ע, ממה נפשך: אם נאמר שכפרת העוון שבין אדם לחברו נעוצה בעצם זה שמפייס את חברו [ולא בתוצאה שמתפייס] ודי לכך בג' פעמים כדילפינין מקרא "אנא שא נא"... ואף אם הלה אינו מוחל "אין זקוק לוי". אי"כ מדוע באמת לא נמחל לאחי יוסף עון המכירה והוצרך עונשם להפקד בעשרה הרוגי מלכות. הרי הם פייסוהו ג' פעמים, ואם בכל זאת לא נמחל, היאך לומדים מכאן חז"ל שפיוס ג' פעמים מועיל לכפר, הרי אדרבה, מכאן רואים שפיוס ג' פעמים אינו מועיל!?

ואם נאמר לאידך גיסא: שהכפרה תלויה בעצם המחילה ולא בריצונו, ולכן הוצרך עונשם להפקד בהרוגי מלכות כי לא הוזכר שיוסף מחל [כדעת רבינו בחיי], צריך עיון, הרי מפורש בפסוקים שיוסף אמר לאחיו שאינו מקפיד עליהם כלל על שמכרוהו, הן משום ש"לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים" [ורק נתגלגל על ידם] והן משום שהיה זה להטיב עמהם ועם העולם [ולא חוב נתגלגל על ידם אלא זכות] וכי יש הבעת מחילה גדולה מזו!?

והרי מחילה נדרשת כשיש הקפדה. אך כשאין הקפדה כלל על המכירה אלא ריצונו גמור, מה צורך יש באמירה שמוחל הרי מעיקרא מחול ועומד הוא!?

מפייס לכל אחד...

הנהגתו של הגה"צ **רבי חיים פלאגי זצ"ל** עם בני ביתו היתה באופן מופלא ביותר. לא הקפיד כלל על שום ענין מצרכי הבית, ואדרבה, היה מפייס לכל אחד מבני ביתו כפי מדתו, ואפילו לקטני קטנים, לתת לכל אחד מחסורו, ולמלא משאלותם.

פעם קרה ואחד מבני ביתו ציער לאחרים. לא נח ולא שקט רבי חיים, עד שפייסו וביקש סליחתו. כמה פעמים הוציא מעות מכיסו לתת לנעלב כדי שיתפייס.

צואה מחיים

פיוס ברבים ג' פעמים

בליל שבת היה נוהג הגאון **רבי ברוך בער ליינוביץ זצ"ל** למסור שיעור קצר והקפיד שלא תשאלנה שאלות באמצע השיעור.

פעם אירע שבחור חדש נכנס לישיבה ושאל באמצע השיעור. רבי ברוך בער דפק על השולחן בהקפדה אך מיד התבונן שהשאלה טובה ושיבחה. כשסיים את השיעור קרא לאותו בחור וביקש ממנו בקול רועד מחילה ברבים.

ועדיין לא נתקררה דעתו וגם אחרי מעריב ביקש מחילתו בפני הציבור, ואח"כ פעם נוספת, כך שלוש פעמים פייס את הבחור עד שנחה דעתו.

הקדמת שעורי רב"ב

לפייס אחרי עשרים שנה...

תלמיד משיבת חברון שעמד קודם נישואיו, נכנס לראש הישיבה הגאון **רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל** כדי להזמינו לחופתו. היה זה בשלהי ימיו עת מיעט לצאת מביתו לאירועים. ואכן איחל כל טוב לחתן וציין כי עקב חולשתו הרבה נבצר ממנו להשתתף בחתונתו.

ואולם, להפתעת הכל, הופיע רבי שמחה זיסל בחתונה. ואף נותר לשהות זמן רב מכפי הרגלו. תוך שהוא משוחח ארוכות עם אבי החתן בחביבות יתירה...

לתמיחה התלמידים מה ראה על ככה, הסביר ראש הישיבה: "כשנתברר לי שם אביו של החתן, הזכיר לי הדבר נשכחות, שכן לפני למעלה מעשרים שנה, נמנה אביו בין תלמידי הישיבה, ובענין מסוים שעמד אז על הפרק בישיבה, והיה לגביו ויכוח בין אבי החתן לבחורים נוספים, צידדתי בעמדתם, והדבר היה למורת רוחו... על כן עלה בדעתי כי נקרתה בפני עתה הזדמנות מצויינת לפייס את אבי החתן על מה שאירע אז..."

נסיך ממלכת התורה

ומי בעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

מי להשם אלי! / הרב נפתלי וינברג

ותוכניות החיזוק שלנו. "תצא ותעשה שינוי!" הורה לי.

* * *

"**אבל אי אפשר לשנות!**" יטען הטוען. ובכן; כאשר למד אחד מילדי שיחי בגן של תלמוד תורה 'עץ חיים', נהגו לשחרר את הילדים בראש חודש חצי שעה מוקדם מהרגיל. ניגשתי אל המלמד ושאלתי אותו האם ביום יותר מקודש צריך ללמוד פחות? הוא הסכים עם הטענה, ולמרות שכך נהגו שם עשרות בשנים הוא שינה זאת והחל לשחרר את הילדים בשעה הרגילה!

ואם תאמר: נו, זו דוגמא קטנה ונקודתית, אבל את "המערכת" אי אפשר לשנות! ובכן: הגאון רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל קבע בשעתו בפשטות שאין טעם בחופשות המיותרות, וצריכים לחזור למקורות - ואין מבטלין תשב"ר מלימוד תורה אפילו לבנין ביה המקדש ולומדים אפילו בחולו של מועד וכ"ש בחנוכה ו"בין הזמנים" וכיום לומדים **אלפים רבים** של ילדים - בכל רחבי הארץ - גם בבין הזמנים. (ואם לא שמעתם על כך, זה רק משום שהרעיון מצליח מאוד ולא מעורר ביקורת). **הילדים נהנים, ההורים בודאי נהנים - והקב"ה על אחת כמה וכמה!**

* * *

החופשה הזו בימי החנוכה גורמת ללא מעט הורים לחור בראש ובכיס! ראשית, כאשר הילדים זוכים לימי חופש הלוא צריך להעסיק אותם. האם בדק מישהו כמה סדרי לימוד ביטלו אברכים בחנוכה האחרון רק כדי לצאת עם הילדים!?

ולאן יוצאים? לא מעט ילדים התרגלו לדרוש לצאת למקומות שעילים כסף. ולא מעט כסף! אם 'דמי חנוכה' יכולים להסתכם בעשרה שקלים, הביילויים עולים הרבה יותר!

ובל נשכח: הכל נעשה במסגרת הניצחון הגדול על אלו שביקשו "להשכיחם תורתך!"

* * *

אם נשתמש במונחים של חנוכה אזי נכריז ונאמר: "**ורבים ביד מעטים**", גם אם רק מעטים - באופן יחסי - מוכנים להודות באמת שתופשת חנוכה לא יונקת ממסורת החשמונאים, המיעוט הזה יוכל לנצח! ובפרט כעת שיש כל כך הרבה צרות בכלל ישראל מבית ומחוץ, איננו יכולים להעניק ליסטרא אחרא' מתנה ענקית של עשרות אלפי שעות ביטול תורה.

לפני שניפרד נדגיש שאיננו באים לדחות את אותם יחידים שמרגישים שהם זקוקים לנוח מעט כדי "ליתן רווח בין פרשה לפרשה". אך גם לאנשים אלו מומלץ לנוח בימות חול רגילים ולא **בימי חנוכה המקודשים**. כך או כך, ברור שאין זה ראוי להפוך את ימי ואווירת חנוכה ל"חופש", (ואף אם נקרא לזה "חופש" עדיין יודע כל אחד בלבו שהכוונה היא אותה כוונה)!

אלו שהגיעו למסקנה הפשוטה והנכונה מכריזים: **'מי להשם אלי!'**

הבה נצטרף אליהם!

השומע יונעם ויתברך בכל מילי דמיטב, אמן סלה.

צמד המילים "מלחמת וייטנאם" מקפל מאחוריו ארבעה מיליון איש (!) שנהרגו במלחמה אכזרית שנמתחה על פני שש עשרה שנה (למן 1959 ועד 1975 למניינם).

המלחמה התנהלה בין הצפון הקומוניסטי - שנתמך ע"י ברית המועצות, לדרום - שנתמך ע"י ארה"ב. בין ההרוגים נמנו 58,000 אלף חיילים אמריקנים!

האמריקנים בוססו בוויטנאם קשות, כאשר חיילי הצפון מפעילים נגדם לוחמת גרילה מתוחכמת. עם זאת הוכיחו האמריקנים דבקות במשימה. לאחר אחת ההתקפות המוצלחות של יחידה אמריקנית, נדהמו החיילים לגלות ביחידה הכבושה נשק אמריקני!! הצפון וייטנאמים השתמשו בנשק שסופק להם ע"י הרוסים, אז מנין הגיע אליהם נשק אמריקני!!

התגלית הובילה לפתיחת חקירה מסועפת שממצאה היו מרעישים: לצד החיילים האמריקנים שנופלים בגיונגלים של וייטנאם כזבובים, לא בוחלים סוחרים אמריקנים ממכירת נשק לאויב! כאשר המוניע שלהם כלכלי: בכוחה של המלחמה האכזרית להעשיר עוד יותר כמה טייקונים!

כל מי ששומע על המקרה מזדעזע ממעשה הבגידה, לסייע לאויב? ועוד באמצע מלחמה? ותמורת מה?!

ולא הובא הסיפור הזה אלא כדי שישמש לנו כמשל לנושא הכאוב הבא!

* * *

האמת, שהדברים היו צריכים לחופיע כאן לפני ימי החנוכה. אלא ששקלנו זאת והגענו למסקנה שלפני חנוכה בכל מקרה לא היו מספיקים לתקן את העניין בו נעסוק, ואזי היו דברינו נותרים כקול קורא במדבר. אך כעת עומדת בפנינו שנה שלימה עד לחנוכה הבעלי"ט וזהו הזמן המתאים ביותר לעורר על הנושא הבא.

בימי החנוכה שעברו עלינו הודינו להשי"ת על הניצחון על יון. הם ביקשו "להשכיחם תורתך" אך עינינו הרואות **לגיונות לגיונות עוסקים בתורה** - האם יש ניצחון מתוק יותר מזה?!

אך לפתע עלו באזננו קולות צהלה מן הרחוב. היו אלו קולותיהם של תינוקות של בית רבן, ושל תלמידי ישיבות, שזכו בימי החנוכה הקדושים ל"חופש"! והקולות הללו צרמו את האוזן בשאלה הכל כך כואבת: האמנם ניצחנו את היונים כאשר ימי החנוכה הופכים לימים של ביטול תורה? היתכן?!

הבה נציג שאלה פשוטה: איזו "מתנה" נאה יותר בכוונה להעניק ליונים שביקשו "להשכיחם תורתך" מלבד ביטול תורה? הלוא זו ממש שתירה מיניה וביה: לקראת - ובמהלך - ימי החנוכה מתחזקים כולנו עם דיבורים כל כך מקודשים על 'חכמת התורה' למול 'חכמת יון' וכו' ולפתע: חופש!... (נציין שישנם תתי"ם שאכן לומדים תורה כל ימי החנוכה כרגיל)

האם זה לא מזכיר את הדוגמא בה פתחנו של סיוע לאויב ח"ו!?

אני כותב את הדברים מלווה בתחושת החיזוק והעידוד שהעניק לי בשעתו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל כאשר שחתי בפניו על המצב

עלון "איש לרעהו" פרשת יחי הוקדש לעילוי נשמת

ר' אברהם חיים אליעזר ז"ל בן ר' יהודה שלזינגר ז"ל

נלב"ע טז טבת תשס"ט

ה. נ. צ. ב. ה.